

Kedves Áron, kedves Éva! Tisztelt gyászoló család!
Tisztelt gyászoló közösség! Tisztelt gyászoló gyülekezet!

Szomorú szívvel és megdöbbenően állunk itt szülővárosában,
Losoncon a sokunk által szeretett, tisztelt és nagyrebecsült kiváló
személyiség – Duray Miklós – ravatalánál.

Szinte még fel sem tudjuk fogni, hogy a földi életből való
távozásával kit és mit veszítettünk mi felvidékiek, s velünk együtt
nemcsak a kárpát-medencei, hanem az egyetemes magyarság. Azt
azonban már most is tudjuk, érezzük, tapasztaljuk, hogy hiányzik.
Nagyon hiányzik.

Tudjuk, hogy őt nem lehet pótolni, mert olyan személyiség, egyedi
jelenség: bátor, szókimondó, őszinte ember volt, aki saját érdekeit
sohasem helyezte a közösségi érdek elé. Sokszor kényszerűen
a háttérbe szorítva, igazságtalanul mellőzve, de egyenes gerinccel
töltötte be küldetését, mondta el, írta le – nem mindenkinek és nem
mindenütt – tetsző véleményét.

Duray Miklóssal lehetett egyetérteni, vitázni, érvelni, más
véleményt megfogalmazni, de nem lehetett őt figyelmen kívül hagyni,
nem észrevenni. Erről tanúskodik halála is, hiszen alig található olyan
sajtóorgánium vagy médiaközeg, amely ne számolt volna be a szomorú
hír közlése mellett munkásságáról, ne méltatta volna példátlanul
sokoldalú tevékenységét, ne ismertette volna érdekérvényesítő vagy
pedig közírói érdemeit.

Ízig-vérig közösségi, közéleti ember volt, aki rendszerektől és
kormányoktól függetlenül a szülőföldön magyarként való boldogulást
és érvényesülést tartotta megmaradásunk és fejlődésünk
sarokkövének. Még egy nappal halála előtt is, amikor kórházi ágyánál
utoljára láthattam, hallhattam, beszélhettem Vele, akkor is a hazai
politikai közélet húsbavágó kérdései iránt érdeklődött, s nem rejtette
véka alá aggályait a felvidéki magyarság sorsát, jövőjét illetően,
különösen a soron következő parlamenti megmérettetéssel
kapcsolatosan. Az egységes magyar érdekképviselő biztosítását
tartotta meghatározóan fontosnak.

Hűsége szülőföldjéhez, anyanyelvéhez, közösségéhez, nemzetéhez
példaértékű. Több ízben is kellő alázattal hátralépett, hogy a közösség
összekovácsolódhasson, az érdekérvényesítés konkrét formát
ölthessen.

Duray Miklós volt az a bátor és hiteles ellenzéki közéleti ember, aki már a kommunizmus időszakában hírt adott nemcsak az összmagyarságnak, hanem másoknak is arról, miért volt a csehszlovákiai magyarság - ahogyan találóan és sommásan megfogalmazta művei címében is - Kettős elnyomásban, Kutyaszorító.

Ifjúkorától fogva fontos szerepet töltött be a magyar ifjúsági mozgalomban, szervezte a nyári táborokat, vezette a főiskolások és egyetemisták pozsonyi József Attila Ifjúsági Klubját. A hatvanas években a Csemadok elnökségi tagja. Az 1968-as Prágai Tavaszt követően társaival együtt kizárják a kulturális szövetségből, csak a rendszerváltozást követően rehabilitálják. Nem sértődött meg, nem sopánkodott azon, milyen igazságtalanul jártak el Vele szemben. Éppen ellenkezőleg. Olyan lelkesítő beszédet mondott a Csemadok soron következő országos kongresszusán, kiemelve a szövetség meghatározó fontosságát, amelyből ma is meríthetünk, okulhatunk.

A hetvenes évek nyomasztó éveiben megalapítja a Csehszlovákiai Magyar Kisebbségi Jogvédő Bizottságot, amely tevékenységének köszönhetően sikerült megmenteni magyar tanítási nyelvű iskoláinkat. Állandóan figyelik, üldözik, letartóztatják, két alkalommal börtönbe zárják. Azon kevés magyarok egyike, akik aláírták a Charta '77 politikai nyilatkozatot.

A rendszerváltozás után parlamenti képviselő; megalapítja az Együttélés Politikai Mozgalmat, nélküle nem jött volna létre az egységes magyar képviselő, a Magyar Koalíció Pártja. Tevékenykedik a Magyarok Világszövetségében, megalapítja a Szövetség a Közös Célokért társulást, oroszánrészt vállal a Magyar Állandó Értekezlet létrejöttében. Páratlan, a küzdelmek ellenére is csodálatos életpálya az övé. Köszönjük a Teremtőnek, hogy itt volt közöttünk, ismerhettük, dolgozhattunk Vele, tanulhattunk Tőle.

*„A mélybe csak tested merült el,
csak ő tűnt el a föld alatt,
de lényed lényege ezer felé
szóródva is köztünk maradt.“*

Köszönjük Miklós! Nyugodj békében! Isten Veled!

Bárdos Gyula, a Csemadok országos elnöke